

ČESKÝ JAZYK PRO 8. ROČNÍK

OPAKOVÁNÍ UČIVA Z MINULÝCH ROČNÍKŮ

Mgr. Petr BRADA

ZŠ BRUNTÁL, RÝMAŘOVSKÁ 15, p. o.

21. ledna 2012

Hra se slovy
Homonyma,
synonyma, opozita

ČEŠTINA - národní jazyk, jeho územní a sociální diferenciacie

NÁRODNÍ JAZYK - používají příslušníci určitého národa, zahrnuje spisovné i nespisovné útvary

MATEŘSKÝ JAZYK - jazyk, kterým jsme komunikovali od dětství, často upřednostňován

SPISOVNÉ ÚTVARY JAZYKA: **SPISOVNÁ ČEŠTINA**

- prestižní útvar národního jazyka, používá se na oficiální úrovni
- státní a jiné dokumenty, jazyk užívaný ve školách, médiích, odborné a umělecké literatuře

HOVOROVÁ ČEŠTINA

- čeština užívaná v běžném životě

Slovo může označovat jednu skutečnost, ale i více předmětů.

Rozdělujeme na:

JEDNOZNAČNÁ

MNOHOZNAČNÁ

mají jen 1 význam

podle kontextu více než 1 význam

terminologie = odborné názvy
např. kyselina sírová

např. sladký: zákusek, polibek
sladké: tajemství

vlastní názvy:
Jan svoboda, Bílý dům

SLOVA MNOHOZNAČNA

SOUZVUČNOST

náhodná zvuková shoda 2 nebo více pojmenování, jež mají zcela různý význam a původ

HOMONYMA

stopka - dopravní značka, část rostliny, nožka sklénky

a) *úplná homonymie* - stejné slovní druhy v základním tvaru
např. travička = zeleň, žena trávící jedem

b) *částečná homonymie* - jde o různé slovní druhy a tvary
např. pila, září

SLOVA SOUZNAČNÁ : (SYNONYMA)

SOUZNAČNOST (SYNONYMIE)

- významová blízkost 2 a více pojmenování, úplná synonymie prakticky neexistuje
- často dvojice tvořené přejatým slovem a jeho ekvivalentem (fotbal = kopaná, grafit = tuha, vitriol = H_2SO_4)
- synonymní řady: jíst, papat, baštit, dlabat, žrát

SLOVA OPAČNÁ: (OPOZITA, ANTONYMA)

VÝZNAMOVÁ PROTIKLADNOST (ANTONYMIE, OPOZITNOST)

ANTONYMA: starý x mladý
zákonný x nezákonný

ZAKROUŠKUJ SLOVA JEDNOZNAČNÁ A SLOVA MNOHOZNAČNÁ

sestra obdelník Vltava klíč příslovce angína oko kohoutek

kolo návštěvník

ZAPIŠ, ZDA JDE O SLOVA CITOVĚ ZABARVENÁ
(LICHOTIVÁ = L, HANLIVÁ = H, CITOVĚ NEZABARVENÁ = N)

pejsek - _____ barabizna - _____ tráva - _____ křáp - _____ vlk - _____ jazýček - _____

maminka - _____ moře - _____ chrápat - _____ pusa - _____ housle - _____

školička - _____

NAPIŠ SLOVA VÝZNAMEM

nadřazená

jaro, léto, podzim, zima _____

bříza, lípa, buk, olše _____

panenka, auíčko, kostky _____

podřazená

dopravní prostředky _____

kalendářní měsíce _____

pečivo _____

DO KŘÍŽOVKY DOPLŇ SLOVA PROTIKLADNÁ

světlo

muž

mluvit

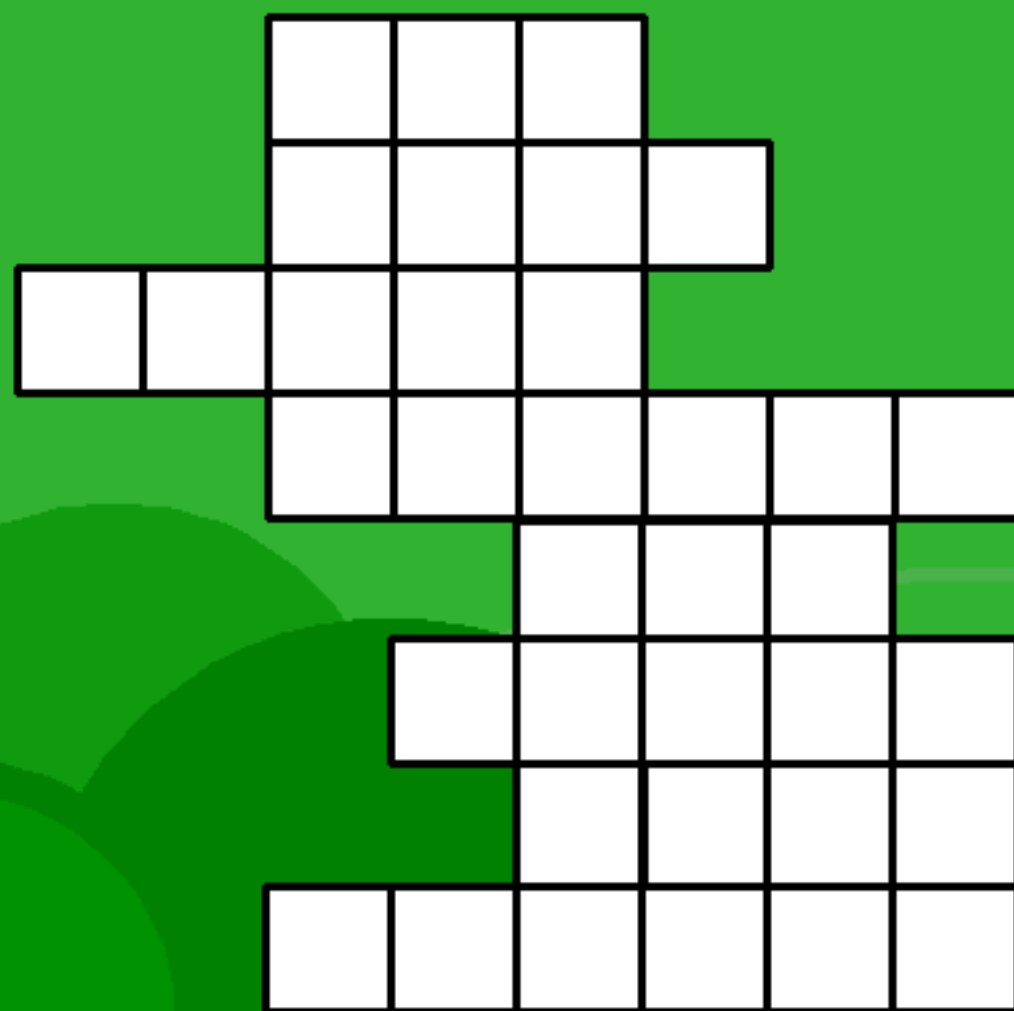
chytrý

den

pomalý

velký

lež

K daným slovům uveď slova souznačná

utíká - _____

dívka - _____

kreslí - _____

hezký - _____

otec - _____

milý - _____

Podtrhni hovorová slova a nahrad' je slovy spisovnými

Uklid' si své věci do šuplíku. _____ Měl kliku a nic se mu nestalo.

_____ Ty akorát furt nedáváš pozor. _____ To mlíko

schovej do ledničky. _____ Vzal jsem si čisté gatě ze skříně. _____

Málem se nevešel mezi fitra. _____ Na výzo mám samý jednotky.

_____ Je to jeho ségra.

_____ Ted'ka mi to nepovídej. _____ Vopisoval úkol.